

Datum
2009-07-06

Vår beteckning
KS 2009:30

Underrättelse efter beslut om inrättande av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken

Naturreservat Askarehage inom del av fastigheten Ragvaldsbo 1:1 i Sigtuna kommun, Stockholms län

Kommunfullmäktige i Sigtuna kommun har den 14 maj 2009 § 99, beslutat inrätta naturreservatet Askarehage med tillhörande reservatsföreskrifter, skötselplan och beslutskarta.

Härmed översänds kommunfullmäktiges beslut som också innehåller aktuella föreskrifter och kartor. Skötselplanen bifogas.

Beslutet får överklagas av klagoberättigad, det vill säga sakägare eller övrig berörd. Besvärshänvisning bifogas.

Beslutet kungörs i ortstidning den 22 juli 2009 och eventuellt överklagande måste vara Sigtuna kommun tillhanda senast tre veckor efter den dag denna kungörelse varit införd i ortstidning.

Om något är oklart kan Ni vända Er till stadsbyggnadskontoret.

Anna-Karin Bergvall
Stadsbyggnadschef

Bifogas:
KF § 99/2009 inkl karta och föreskrifter
Skötselplan

Sändlista:
Se nästa sida

Datum
2009-07-06

Vår beteckning
KS 2009:30

Sändlista:

Sändlistan är borttagen i denna version
eftersom den innehåller personuppgifter.

VAR SKA BESLUTET ÖVERKLAGAS	Sigtuna kommuns beslut kan skriftligen överklagas till Länsstyrelsen i Stockholms län.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M.M.	I skrivelsen ska du - tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras. Du bör också redogöra för varför du anser att Sigtuna kommuns beslut är felaktigt. Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig. Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Sigtuna kommun.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska inlämnas/skickas till Sigtuna kommun och inte till Länsstyrelsen. Adressen är Sigtuna kommun, Stadsbyggnadskontoret, 195 85 Märsta.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Sigtuna kommun måste ha fått din skrivelse inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i ortstidning , annars kan ditt överklagande inte tas upp.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

Ks/2009:30

§ 99**Inrättande av naturreservat Askarehage****Beslut**

- Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklaras det område som avgränsats på upprättad karta – *Askarehage* - som naturreservat, bilaga 1 (översiktskarta) och bilaga 2 (beslutscharta).
- Naturreservatets namn skall vara *Askarehage naturreservat*.
- Föreskrifter (A 10 och C 11) fastställs om tillträdesförbud för del av naturreservatet, se karta/bilaga 2, i syfte att värna fågellivet, vilka ersätter föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut om förbud om att färdas eller uppehålla sig i området från den 25 oktober 1968 (dnr 22 R11-17-67, 0191-06-001) i den del som ligger inom reservatsavgränsningen.
- Föreskrifterna om tillträdesförbud (A10 och C 11) gäller under förutsättning att Länsstyrelsen beslutar upphäva sitt beslut om förbud om att färdas eller uppehålla sig i området från den 25 oktober 1968 (dnr 22 R11-17-67, 0191-06-001) och att såväl Länsstyrelsens respektive kommunens beslut vinner laga kraft.
- Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställs upprättad skötselplan för naturreservat Askarehage bilaga 4.
- För att trygga syftet med naturreservatet förordnas med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter, A-C samt föreskrifternas ikraftträdande, skall gälla för naturreservatet.

Ärendebeskrivning

Syftet med reservatet är att:

- Området skall göras tillgängligt för friluftslivet genom att p-platser, naturstigar och ramper, fågeltorn/plattform, informationsskyltar iordningställs.
- Livsmiljöerna naturligt eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation, artrika låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr samt de växt- och djursamhällen som är typiska för dessa livsmiljöer skall bevaras.
- Våtmarksfåglar skall särskilt ges goda förutsättningar att rasta och häcka.
- Miljöer och strukturer som ska finnas i området är väl avbetad gräsmark, skyddsvärda träd, öppna diken samt frånvaro av igenväxningsvegetation.

MK LA

§ 99 forts

- Naturbetesmarker ska återställas till hur de såg ut innan de började växa igen. Restaureringar ska ske genom att vassområden öppnas upp och blå bårder tillskapas utmed stranden.

För att trygga syftet med naturreservatet föreslås Sigtuna kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, förordna att nedan angivna föreskrifter skall gälla för naturreservatet:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet:

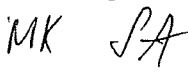
1. uppföra byggnad, mast eller annan anläggning,
2. anlägga väg, parkeringsplats,
3. anlägga luft- eller markledning,
4. uppföra stängsel eller hägnad annat än betesstängsel,
5. anordna upplag,
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna,
7. bedriva jakt, undantag skyddsjakt och eftersök
8. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt i samband med skyddsjakt. Uttransport sker med lämpligt fordon.
9. kalka eller gödsla mark eller vatten.
10. vistas inom avgränsat fågelskyddsområde under tiden 1/4 – 15/7, (ersätter tidigare datum 15/4-30/6) se bilaga 3.

Föreskriften 6 gäller inte arbete med att tillskapa häckningsöar vid fågeltornet. Föreskriften 10 gäller inte för passage till fågeltornet, plattform och brygga på markerad led enligt bilaga 3. Föreskriften gäller heller inte kommunens reservatsförvaltare som vid behov kan utföra underhåll- eller skötselåtgärder.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning av informationstavlor, anläggningar för friluftsliv såsom p-plats, stigar, fågeltorn etc,
3. skötsel i form av huggning, röjning och betesdrift enligt fastställd skötselplan,
4. undersökning av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

§ 99 forts

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. framföra motordrivet fordon,
2. förbjudet att cykla, med undantag av vägen från reservatets p-plats till Fiskartorpet,
3. förbjudet att rida med undantag av att rida på tjälad mark,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
5. skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar. Plockning av bär och matsvamp för eget behov är dock tillåtet,
6. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs,
7. medföra okopplad hund
8. tälta
9. sätta upp tavla, plakat, affisch skylt eller göra inskrift,
10. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet,
11. vistas inom avgränsat fågelskyddsområde under tiden 1/4 – 15/7 (ersätter tidigare datum 15/4 – 30/6)

Föreskriften 11 gäller inte för passage till fågeltornet, plattform och brygga på markerad led enligt bilaga 3. Föreskriften gäller heller inte kommunens reservatsförvaltare som vid behov kan utföra underhåll- eller skötselåtgärder.

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren att utföra de skötselåtgärder (enligt skötselplan) eller bedriva tillsyn som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Föreskriften A8 gäller inte servitutsägare och ägare till fastigheten Venngarn 1:13, som tillåts använda vägen från reservatets p-plats till Fiskartorpet. Även besökare med funktionshinder har rätt att färdas på nämnda väg som leder till p-plats vid Fiskartorpet.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från länets författningssamling.

Andra föreskrifter som gäller för området

Sigtuna kommun vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

- fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade på det sätt som anges i jaktlagen. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845)

MK SA

§ 99 forts

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. framföra motordrivet fordon,
2. förbjudet att cykla, med undantag av vägen från reservatets p-plats till Fiskartorpet,
3. förbjudet att rida med undantag av att rida på tjälad mark,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
5. skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar. Plockning av bär och matsvamp för eget behov är dock tillåtet,
6. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs,
7. medföra okopplad hund
8. tälta
9. sätta upp tavla, plakat, affisch skylt eller göra inskrift,
10. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet,
11. vistas inom avgränsat fågelskyddsområde under tiden 1/4 – 15/7 (ersätter tidigare datum 15/4 – 30/6)

Föreskriften 11 gäller inte för passage till fågeltornet, plattform och brygga på markerad led enligt bilaga 3. Föreskriften gäller heller inte kommunens reservatsförvaltare som vid behov kan utföra underhåll- eller skötselåtgärder.

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren att utföra de skötselåtgärder (enligt skötselplan) eller bedriva tillsyn som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Föreskriften A8 gäller inte servitutsägare och ägare till fastigheten Venngarn 1:13, som tillåts använda vägen från reservatets p-plats till Fiskartorpet. Även besökare med funktionshinder har rätt att färdas på nämnda väg som leder till p-plats vid Fiskartorpet.

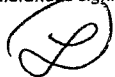
Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från länets författningssamling.

Andra föreskrifter som gäller för området

Sigtuna kommun vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

- fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade på det sätt som anges i jaktlagen. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845)

§ 99 forts

- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med viss förbud mot körning i terräng;
- jakt bedrivs ej i naturreservatet annat än skyddsjakt eller eftersök vid behov, exempelvis trafikskadat vilt;
- strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB. Strandskydd gäller 300 m från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden t ex uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller för t ex byggnader som behövs för de areella näringarna eller verksamheter till vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken.
- allemansrätten (inskriven i grundlagen sedan 1994) innebär en begränsad rätt för var och en att färdas över annans mark och tillfälligt uppehålla sig där. Med rätten följer krav på hänsyn och varsamhet; mot natur och djurliv, mot markägare och mot andra människor ute i naturen. Naturvårdsverket har sammanfattat allemansrätten i orden Inte störa - Inte förstöra. De allmänna hänsynsregler som gäller för alla som nyttjar naturen och allemansrätten återfinns i Miljöbalkens 2 och 7 kap.
- Gällande fiske: I enskilt vatten är handredskapsfisket tillåtet för alla s.k. fritt handredskapsfiske. Fiskemetoden får dock inte kräva användning av båt, vilket innebär att dragrodd och trollingfiske inte ingår i det fria handredskapsfisket. Fisket får inte heller vara angeldonsfiske.

Beslutets överensstämmelse med miljömålen, intresseprövning, samråd etc.

Sigtuna kommun finner i enlighet med 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. att beslutet är väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den gällande kommunala översiktsplanen.

Vid en intresseprövning mot enskilda intressen som Sigtuna kommun har gjort enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, bedöms att de inskränkningar som föreslås i enskilds rätt att använda mark och vatten, inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Beslutet överensstämmer också med kommunens uppsatta miljömål *Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker; Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap* och en *God bebyggd miljö*.

Tidigt samråd har under 2008 skett med Länsstyrelsen i Stockholms län som ställt sig positiva till en reservatsbildning.

Informationsmöte har ägt rum med sakägare och närboende.

§ 99 forts

Förslag till beslut och skötselplan för Naturreservatet Askarehage har varit ute på remiss till sakägare, länsstyrelsen, skogsstyrelsen, ideella föreningar och på internremiss inom den kommunala förvaltningen.

Uppgifter om naturreservatet

<i>Objektnummer</i>	
<i>Län</i>	Stockholms län
<i>Kommun</i>	Sigtuna
<i>Församling/socken</i>	Sankt Olof
<i>Lägesbeskrivning</i>	Naturreservatet ligger strax öst om Venngarns Slott, Sigtuna kommun, ca 4 km nordost om Sigtuna.
<i>Topografisk karta</i>	96.7 ha, varav vatten 35.6 ha
<i>Ekonomisk karta</i>	Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken.
<i>Areal</i>	Mellanbygden
<i>Naturgeografisk region</i>	Ragvaldsbo 1:1
<i>Kulturgeografisk region</i>	Sigtuna kommun
<i>Fastigheter</i>	Skrivs in av kommunens fastighetsansvarig
<i>Markägare</i>	Sigtuna kommun
<i>Nyttjanderätter/servitut</i>	Wenngarn Ab gällande väg
<i>Förvaltare</i>	Sigtuna kommun

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställs bifogad skötselplan, bilaga 4.

I översiktsplanen från år 2002 framgår att ett av kommunens viktigaste naturvårdsobjekt utgörs av Garnsviken med omgivningar samt Mälaren med öar och stränder. Dessa objekt har högsta eller ett mycket högt regionalt bevarandevärde.

I verksamhetsplanen för 2008-2010 framgår att Askarehage skall avsättas som naturreservat.

Förslag till beslut och skötselplan har varit ute på samråd/remiss under februari och mars 2009.

Sigtuna kommun är en ekokommun och miljöfrågorna har hög prioritet. Kommunen har som övergripande mål att främja utvecklingen mot ett långsiktigt hållbart

§ 99 forts

samhälle. I kommunens miljöpolicy och miljömål framgår att kommunen ska vara föregångare och omsätta miljö- och naturvårdshänsyn i praktisk handling. Vidare redovisas att kommunen ska skydda och vårda värdefulla natur- och kulturmiljöer. Kommunen anger att *biotoper och naturvårdsobjekt som är unika och hyser mycket höga värden ska skyddas från exploatering.*

Att bilda Naturreservatet Askarehage ligger i linje med översiktsplanen (2002) - *Vision för Sigtuna kommun år 2012.* Här framgår att *Kommunens höga naturvärden har utvecklats och förstärkts, vilket ger möjlighet till rika upplevelser och bidrar till Sigtunabygdens karaktär.*

Det område som föreslås inrättas som naturreservat är ett odlingslandskap innefattande vattenområden som omfattar 97,6 ha. Naturreservat utgörs av ett område med höga naturvärden kopplade till strandängar, hagmarker, grova ädellövträd, vatten- och bladvassområden. Marken är kommunägd.

Askarehage hyser ett flertal livsmiljöer med höga naturvärden, däribland naturligt eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation, artrika låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. De skyddsvärda ekarna med tillhörande fauna och flora har ett stort naturvärde. Tre djurarter finns inom reservatet som är upptagna i EU:s art och habitatdirektiv, brun kärrhök, rördrom och fiskarten asp. Området är tätortsnära och är beläget i en expansiv region vilket gör att området kommer att kunna bli ett mycket frekventerat attraktivt utflyktsmål för olika besöksgrupper. Redan idag besöks området regelbundet av närboende, naturföreningar och den breda allmänheten. Betydelsen grundar sig till stor del på att området är beläget nära Sigtuna stad och att området har sociala, estetiska och pedagogiska värden för besökare.

Beskrivning av området

Askarehage är ett för bygden stort kulturlandskap. Karaktäristiskt för området är den långvariga hävden i landskapet. De grunda vattenområdena i Garnsviken med tillhörande vattenvegetation bidrar i hög grad till den rika biologiska mångfalden. Flera skyddsvärda finns bland häckfåglarna och några är upptagna på den svenska rödlistan över hotade och missgynnade arter. Årligen häckar rördrom och brun kärrhök i området. De båda arterna ingår i EU:s habitat och fågeldirektiv och skall särskilt skyddas. Bland övriga häckande fåglar kan nämnas flera arter av vadarfåglar och simänder. Skogen i området är huvudsakligen medelålders med inslag av några äldre grandungar, ett antal grövre tallar samt ett 10-tal skyddsvärda ekar. På strandängen och i hagmarken påträffas flera typiska ängs- och hagmarksväxter. Askarehage är ett värdefullt vattenområde med en mängd olika fiskarter. I Garnsviken har ett 10-tal olika fiskarter fångats, varav särskilt asp kan nämnas. Denna art är upptagen i EU:s art och habitatdirektiv. Delar av reservatet är fågelskyddsområde under tiden 15/4 – 30/6.

§ 99 forts

Närheten till Sigtuna stad ger möjlighet för många människor att nyttja området dagligen för rekreation, promenader, motion eller för naturstudier för skolan. Här finns förutsättningar att utveckla/stärka områdets upplevelsevärden genom naturstigar, p-platser och leder för funktionshindrade, utblickar, fågeltorn, rastplatser och information. Här finns också utmärkta möjligheter att utveckla friluftslivet mellan Sigtuna stad och Askarehage.

Två samrådsmöten har hållits, dels med sakägare och dels med allmänheten. Beslut och skötselplan har varit på remiss under tidsperioden 26 februari t.o.m. 20 mars. Berörda kommunala förvaltningar har även tagit del av förslag till beslut och skötselplan.

Stadsbyggandskontoret kan konstatera att det nu föreliggande förslaget till naturreservat för Askarehage stämmer överens med Sigtunas översiktsplan. Reservatsförslaget innebär att ett viktigt tätortsnära naturområde i Sigtuna kommun får ett tillräckligt skydd för sina frilufts- och naturvärden.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen sker genom Stadsbyggandskontorets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt m.m. Initialt under perioden 2009-2010 kommer särskilda skötselåtgärder behöva genomföras i form av upprepad vassfräsning, underhållsfräsning och grävning av fågelöar etc. Dessa åtgärder beräknas till 200 000 kr per år. Löpande kostnader utgörs av skötselmoment som gränsmarkering, informationsskyltning, slyröjning, naturvårdsåtgärder som bete/slätter, underhåll av tillgänglighetsramp och stängsel, städning, tillsyn samt dokumentation. Den årliga driften beräknas till ca 125 000 kr.

Förvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att inrätta Askarehage naturreservat enligt upprättade handlingar.

Kommunfullmäktiges behandling av ärendet

Vid kommunfullmäktiges sammanträde yrkade Ronnie Lundin (S) med instämmande av Gunilla Lundqvist (MP), Lars-Göran Sörqvist (M) och Olov Holst (Sfs) bifall till kommunstyrelsens förslag.

Ärendets tidigare behandling

Kommunstyrelsen beslöt 2009-05-04 § 80 föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

- Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklaras det område som avgränsats på upprättad karta – *Askarehage* - som naturreservat, bilaga 1 (översiktskarta) och bilaga 2 (beslutscharta).

MK PA

§ 99 forts

- Naturreservatets namn skall vara *Askarehage naturreservat*.
- Föreskrifter (A 10 och C 11) fastställs om tillträdesförbud för del av naturreservatet, se karta/bilaga 2, i syfte att värna fågellivet, vilka ersätter föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut om förbud om att färdas eller uppehålla sig i området från den 25 oktober 1968 (dnr 22 R11-17-67, 0191-06-001) i den del som ligger inom reservatsavgränsningen.
- Föreskrifterna om tillträdesförbud (A10 och C 11) gäller under förutsättning att Länsstyrelsen beslutar upphäva sitt beslut om förbud om att färdas eller uppehålla sig i området från den 25 oktober 1968 (dnr 22 R11-17-67, 0191-06-001) och att såväl Länsstyrelsens respektive kommunens beslut vinner laga kraft.
- Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställs upprättad skötselplan för naturreservat Askarehage bilaga 4.
- För att trygga syftet med naturreservatet förordnas med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter, A-C samt föreskrifternas ikraftträdande, skall gälla för naturreservatet.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Översiktskarta

Bilaga 2 Beslutskarta

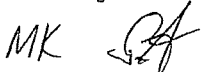
Bilaga 3 Fågelskydd

Bilaga 4 Skötselplan

Bilaga 5 Konsekvensutredning

Bilaga 6 Redogörelse över inkomna yttranden och remissynpunkter

Bilaga 7 Hur man överklagar

§ 99 forts

Delgivning

Sakägare

Stadsbyggnadskontoret

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

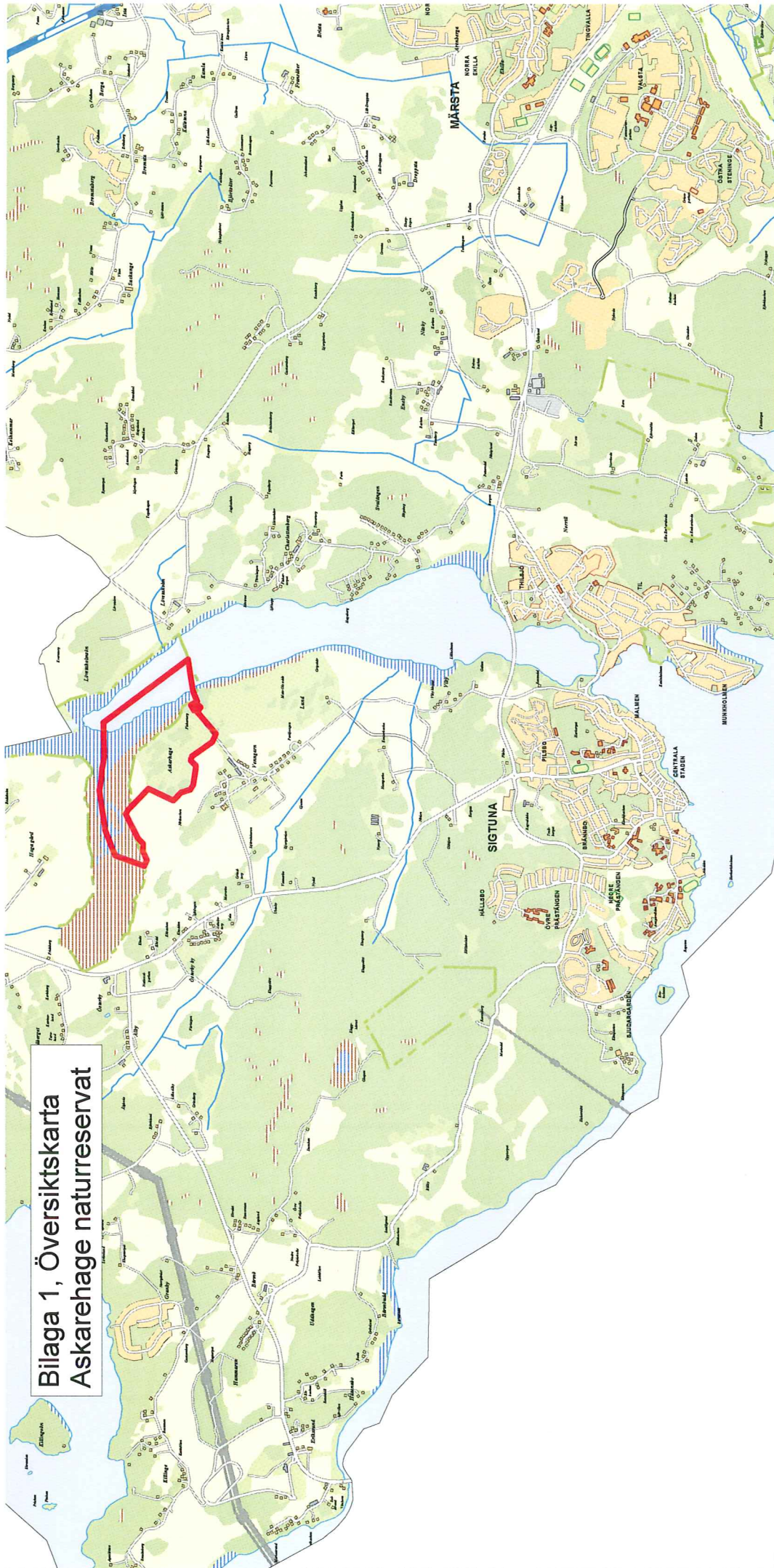
Bygg- och trafiknämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Länsstyrelsen

Naturvårdsverket

Riksantikvarieämbetet

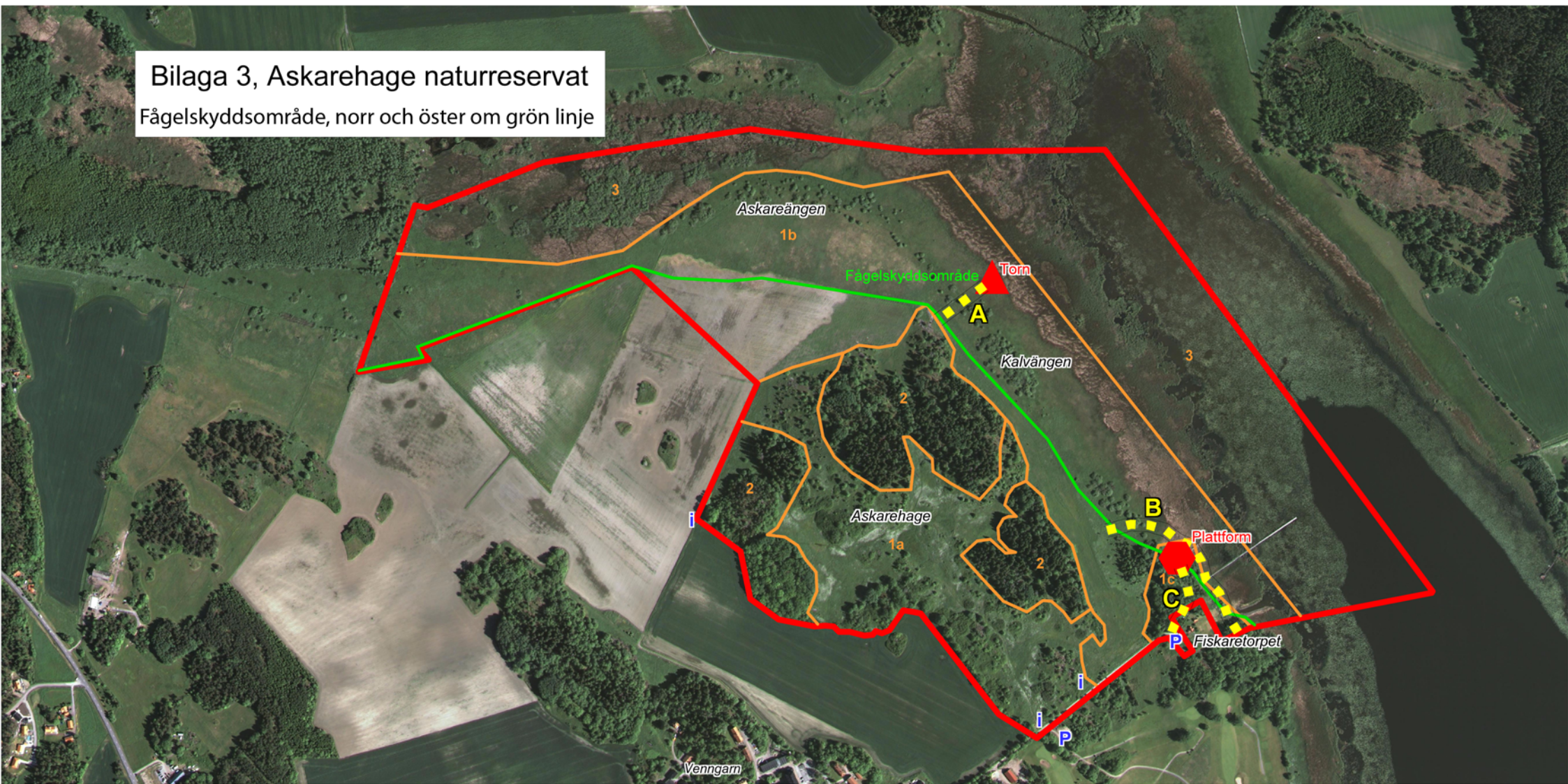

Bilaga 2, Askarehage naturreservat
Beslutskarta april 2009

Gräns för
naturreservat

Bilaga 3, Askarehage naturreservat
Fågelskyddsområde, norr och öster om grön linje

Tillhör Sigtuna kommuns beslut
Dnr KS/2009:30-265

Bilaga 4
2009-05-14
ANTAGANDEHANDLING

Skötselplan för Naturreservatet Askarehage

Sigtuna kommun
Stadsbyggnadskontoret

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

Innehållsförteckning

Inledning	3
1. Beskrivningsdel	4
1.1 Översikt.....	4
1.2 Syfte med naturreservatet	4
1.3 Geografiskt läge.....	4
1.4 Naturtyper	4
1.5 Prioriterade bevarandevärden	5
1.6 Naturgeografiska förhållanden	5
1.7 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	5
1.8 Beskrivning av områdets naturvärden	6
1.9 Jakt och fiske	8
1.10 Friluftslivet.....	8
1.11 Nuvarande bebyggelse och anläggningar	8
1.12 Källmaterial	8
2. Plan för områdets skötsel.....	9
2.1 Övergripande mål för reservatets skötsel.....	9
2.2 Skötselområden med bevarandemål och skötselåtgärder	9
2.3 Tillgänglighet, anordningar för besökare.....	12
2.4 Informationsskyltar och utmärkning av reservatets gräns	12
2.5 Miljöanpassning av förvaltningen av naturreservatet.....	13
2.6 Jakt och fiske	13
2.7 Uppföljning av skötselåtgärder	13
2.8 Dokumentation och uppföljning	13
2.9 Naturvårdsförvaltning och skötselråd	13
2.10 Tillsyn	14
2.11 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	14
Bilagor	14
Bilaga A. Skötselkarta med reservatsgräns och skötselområden.....	15
Bilaga B. Begrepp och förkortningar som används i skötselplanen	16

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

Inledning

Sigtuna kommun har tagit fram skötselplan för Naturreservatet Askarehage, beläget vid en inre vik av Mälaren, Sigtuna kommun. Skötselplanen är fastställd genom beslut i Kommunfullmäktige den 2009-05-14 och utgör bilaga till reservatsbeslutet. Naturreservatets syfte, reservatsföreskrifter samt grunden för reservatets bildande återfinns i reservatsbeslutet.

Skötselplanens syfte är att utgöra ett praktiskt program för förvaltning, planering, genomförande av skötselåtgärder samt för dokumentation och uppföljning av bevarandemål. Skötselplanen är det dokument som styr förvaltarens skötselåtgärder inom området. I ett beslut om områdesskydd skall en skötselplan för områdets långsiktiga vård ingå. Åtgärdsförslagen avser närmaste 5-års perioden. Därefter kan åtgärder utvärderas eller omprövas.

Garnsviken med dess grunda vattenområden och strandängar har höga biologiska värden som har uppmärksamats i olika sammanhang. På grund av de ornitologiska värdena inrättades här ett fågelskyddsområde 1968-10-25. Bevarandevärdena i odlingslandskapet är ett resultat av tidigare hävd. Under senare år har emellertid djurhållningen i det närmaste upphört helt. Detta har fått till följd att ängs- och betesmarkerna växt igen med träd, buskar och bladvass. Att tillskapa ett områdesskydd för Askarehage i syfte att återuppta hävden samt att göra området tillgängligt för allmänheten är en angelägen uppgift.

Att bilda Askarehage naturreservatet ligger i linje med översiktsplanen (2002) - *Vision för Sigtuna kommun år 2012*. Här framgår att ”Kommunens höga naturvärden har utvecklats och förstärkts, vilket ger möjlighet till rika upplevelser och bidrar till Sigtunabygdens karaktär.

Skötselplanen följer Naturvårdsverket riktlinjer enligt handboken *Bildande och förvaltning av naturreservat* (2003).

I samband med framtagandet av skötselplan har en dialog skett med närboende, tidigare arrendator, referensgruppen för Garnsviken, Länsstyrelsen i Stockholms län, m.fl. Skötselplanen har varit ute på remiss våren 2009.

Omslag: Garnsviken med tillhörande vassområden (Foto: J Franzén)

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

1. Beskrivningsdel

1.1 Översikt

Naturreservat Askarehage omfattar 97,6 ha. Området är beläget i den inre delen av Garnsviken, nära Venngarns Slott. Omgivningar utgörs av ett herrgårdslandskap som domineras av öppna marker med träddungar. Garnsviken är en cirka 5 km lång grund vik i Mälaren, belägen i Sigtuna och Knivsta kommuner. Garnsviken är delvis skyddat som fågelskyddsområde tiden 1 april- 15 juli.

Naturreservat utgörs av ett värdefullt område med höga naturvärden kopplade till strandängarna, grunda vattenområden, vassområden samt till grova ädellövträd, främst vidkroniga ekar. Vattenvegetationen bidrar till ett rikt limniskt djur- och växtliv. Området är mycket betydelsefullt för våtmarksfåglar. Förekomsten av smådjur i de grunda vikarna, fiskyngel och vattenväxter är påtaglig. Inom området finns en rik molluskfauna. Brynmiljöernas lövträdiskontinuitet gör området viktigt att bevara som lövträdsmiljö. Området är en viktig lokal för ett 20-tal rödlistade djur- och växtarter. Eftersom området är tätortsnära finns utmärkta möjligheter att tillskapa ett attraktivt område för det rörliga friluftslivet.

1.2 Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att:

- Området skall göras tillgängligt för friluftslivet genom att p-platser, naturstigar och ramper, fågeltorn/plattform, informationsskyltar iordningställs.
- Livsmiljöerna naturligt eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation, artrika låglandsgräsmarker och fuktängar med blåttåtel eller starr samt de växt- och djursamhällen som är typiska för dessa livsmiljöer skall bevaras.
- Våtmarksfåglar skall särskilt ges goda förutsättningar att rasta och häcka.
- Miljöer och strukturer som ska finnas i området är väl avbetad gräsmark, skyddsvärda träd, öppna diken samt frånvaro av igenväxningsvegetation.
- Naturbetesmarker ska återställas till hur de såg ut innan de började växa igen. Restaureringar ska ske genom att vassområden öppnas upp och blå bårder tillskapas utmed stranden.

1.3 Geografiskt läge

Naturreservatet Askarehage ligger strax öster om Venngarns Slott, Sigtuna kommun, ca 4 km norr om Sigtuna stad. Eftersom det finns bilväg och allmänna kommunikationsmedel till Venngarns Slott, är området lätt att nå. Venngarn slott med slottscafé är öppet för besök sommartid.

1.4 Naturtyper

Reservatet kan indelas i följande naturtyper:

Markslag	Areal (ha)
Skog	13
Hagmark	14
Strandäng	35
Vatten o vassområden	35.6
Totalt	97,6

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

1.5 Prioriterade bevarandevärden

Markslag:	
Naturtyper	Naturligt eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation, fuktängar med blååtäl eller starr, artrik låglandsgräsmark, trädklädd betesmark, barrskog.
Strukturer	Grunda bottnar, hävdad gräsmark, grova träd, öppna diken.
Arter	Brun kärrhök, rördrom, gräshoppsångare, salskrake, törnskata, gul dropplav, kortskaftad parasitspik, insekterna barkrödrock, orange rödrock, asp (fiskarten), älvväxing.
Friluftsliv	Naturstigar, stig anpassad för funktionshindrade, spänger/ramper, fågeltorn/plattform, p-platser, vindskydd, informationsskyltar.

1.6 Naturgeografiska förhållanden

Reservatet ligger i den naturgeografiska regionen Svealands sprickdalslandskap. Över terrängen kring Gransviken finns en modern jordartskarta. Garnsviken ligger i ett relativt flackt odlingslandskap. Topografin är överlag låglänt och de höjder som finns inom det blivande reservatsområdet ligger ca 15-20 meter över Mälaren. Några mindre bergsbranter förekommer. Produktiv skogsmark utgörs av granplanteringar. Förutsättningarna för att få fram äldre löv/barrskog med naturskogskvaliteter är inte optimala då jordmån, vatten och näringstillgång är begränsande faktorer. Dominerande jordart är sandig morän samt partier med glacial lera. På några håll går urberget i dagen. Sura och intermediära bergarter dominerar berggrunden.

1.7 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Området som ingår i reservat har längre tillbaka tillhört Venngarns slott. Skriftligt omnämndes slottet för första gången på 1100-talet. Under Gustav Vasas regeringstid blev Venngarn krongods, men såldes år 1653 till rikskanslern Magnus Gabriel De la Gardie, vilken lät bygga om slottet samt anlägga en praktfull barockpark. Särskilt välbevarat från denna tid är trapphuset, slottskapellet och Disasalen. Sedan 1997 ägs Venngarn av Wenngarn AB.

Enligt häradskartan från 1800-talets slut framgår att området i sin helhet brukades som odlingslandskap. Utmed Garnsviken var slättermarken Kalvängen belägen. I övrigt brukades området som åker- och betesmark. Att döma av kartan fanns vid denna tidpunkt en del mindre dungar av med löv- och barrträd. Under 1900-talet har gran planterats. En viss gallring av barrträd har gjorts på 1960-talet. Idag är trädsiktet inom området koncentrerat till 4-5 mindre trädungar. Till följd av svag hävd har asp, gran, tall, nyponbuskar brett ut sig. I synnerhet har slån ökat i mängd och har kraftfullt expanderat ut på tidigare öppen hagmark.

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

Sedan 1970-talet har hästar hävdat området extensivt fram till början av 2000-talet. Hävden har under senare år nästintill upphört varvid igenväxningen har tilltagit kraftigt. Ett visst extensivt bete skedde under 2007. Landskapselement som påträffas är flertalet öppna diken, odlingsrösen, åkerholmar, diken, solitära träd.

Med bakgrund av den avtagande betesdriften har på senare år bladvass expanderat upp på strandängen och täcker numera en betydligt större areal än tidigare. Kraftiga tuvor av tuvtätel, *grenrör*, *bunkestarr* och *vasstarr* finns inom hela strandängsområdet. En viss betesputsning har skett på senare år för att minska tuvbildningen.

Vattenområdet nyttjas för fritidsfiske. Jakt bedrivs i viss omfattning. Mest jagas hare, rådjur och älg. Registrerade fornlämningar saknas inom reservatsområdet.

1.8 Beskrivning av områdets naturvärden

Det är framförallt hävden av odlingslandskapet och variationen i vattenståndet som ger förutsättningarna för en artrik fauna och flora. Utmärkande för området är gräsmarkernas långa hävdkontinuitet, det vill säga att de vidsträckta strandängarna har slåttrats och betats med tamboskap och hästar under lång tid. På senare år har emellertid hävden varit svag och vissa år har området inte betats överhuvudtaget. Till följd av detta har gräsvegetation, träd och buskar vandrat in på den tidigare öppna strandängen.

De grunda vattenområdena i den inre delen av Garnsviken och vattenvegetationen bidrar i hög grad till det rika djur- och växtlivet. Förekomsten av smådjur i de grunda vikarna, fiskyngel och vattenväxter är förklaringen till områdets dragningskraft på våtmarksfåglar. Flera skyddsvärda arter finns bland häckfåglarna och några är upptagna på den svenska rödlistan över hotade och missgynnade arter. Årligen häckar *rördrom*, *brun kärrhök*, *trastsångare* och *skäggmes* i området. De två förstnämnda ingår i EU:s habitat och fågeldirektiv och skall särskilt skyddas. Bland övriga häckande fåglar kan nämnas *skäggdopping*, *enkelbeckasin*, *tofsvipa*, *rödbena* och *gulärta*. *Lärkfalk*, *hornuggla*, *fiskgjuse* och *gräshoppssångare* ses regelbundet under sommarsäsongen. Årsvissa är *vaktel* och *flodsångare*. Simfåglar som iakttas regelbundet under flyttningstid är *kricka*, *bläsand*, *vigg*, *knipa*, *storskrake*, *salskrake*, *sångsvan* och *sädgås*. I de grunda vattenmiljöerna och på strandängarna rastar *dvärgbeckasin*, *brushane*, *grönbena*, *gluttsnäppa*, *svarthäppa* m.fl. I hagmarken påträffas *törnskata* och *hämpling*.

Skogen i området är huvudsakligen ung, med undantag av en del äldre tallar, några planterade grandungar samt ett 10-tal skyddsvärda ekar som finns norr om Fiskartorpet. Värdet ligger främst i de lövträd som står i bryn samt som är värd för rovfågel och ugglor. Åldern på lövträden varierar från unga träd till vissa äldre björkar. Ekarna vid Fiskartorpet, varav flera är ca 300-400 år gamla, har en diameter på uppemot 1,5 meter. Naturvärden som är knutna till ekarna är epifytiska lavar som *gul dropplav*, *kortskäftad parasitspik*, *brun nållav*, *vitskivlav* samt insekterna *barkrödbeck*, *orange rödbeck* och *svartglänsande trädmyra*. Andelen död ved är begränsad, men en del ekgrenar ligger på marken i anslutning till ekarna.

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

Inom området finns en rik molluskfauna som studerats vid skilda tillfällen. Totalt har 14 arter påträffats varav flera är knutna till kalkrika kärrmarker. Bland funna arter finns den rödlistade *större agatsnäckan* som här förekommer med en riklig population. *Kalkkärrsgrynsnäckan*, upptagen i EU:s art och habitatdirektiv, har tidigare noterats (1954) men inte återfunnits. Det kan emellertid inte uteslutas att den finns på lokalen.

Floran på strandängarna inom området är av intresse. Här påträffas t.ex. *älvväxing*, *rörflen*, *krypven*, *kärrvial*, *rödclint*, *kärrsilja*, *videört* – arter som alla är gynnade av hävd. På torra och friska partier anträffas *darrgräs*, *backnejlika*, *bockrot*, *brudbröd*, *gulmåra*, *ormrot*, *gråfibbla* och *ängsskallra*. *Bladvass*, *sjösäv*, *stor igelknopp*, *gul näckros*, *ålnate*, *gäddnate*, *hjulbladsmöja*, *korsandmat* är typiska arter i vattnet. Arter som har ökat sin förekomst sedan slåttorn och beteshävderna upphörde är *älggräs*, *grenrör* och *tuvtåtel*.

Garnsviken som ett vattenområde med ett rikt och diverst fisksamhälle. Resultaten visar att fiskbeståndet i Garnsviken är artrikt, rikt på fisk, diverst och har en bra balans mellan fiskätande abborre/gös och andel mörtfiskar. *Gös* har en viktig lekplats i Garnsviken. Vid provfiske i Garnsviken har totalt 11 olika fiskarter fångats varav *asp*, *björkna*, *faren*, *gös*, *benlöja* och *sutare* kan nämnas. Den förstnämnda arten är upptagen i EU:s art och habitatdirektiv. Det är förbjudet att fiska efter asp fr.o.m. 1 april t.o.m. 31 maj i Mälaren och tillrinnande vatten.

Tabell 1. Vid inventeringar och fältbesök i området har följande signal- och/eller rödlistade växtarter noterats.

Fåglar	Kärväxter/lavar	Insekter/mollusker	Fiskar
Rördrom (NT)	Gul dropplav (NT)	Barkrödlock (NT)	Asp (VU)
Salskrake (NT)	Kortskaftad parasitstek (NT)	Orange rödlock (NT)	
Sädgås (VU)	Vitskivlav	Svartglänsande trädmýra	
Kornknarr (VU)	Brun nållav	Större agatsnäcka (EN)	
Havsörn (NT)	Blåsippa	Kalkkärrsgrynsnäcka (NT)	
Lärkfalk	Ängsnycklar		
Hornuggla			
Flodsångare (VU)			
Gräshoppsångare (NT)			
Trastsångare (NT)			
Törnskata (NT)			

Rödlistans kategorier: CR = Akut hotad (Critically Endangered), EN = Starkt hotad (Endangered), VU Sårbar (Vulnerable), NT = Missgynnad (Near Threatened). Övriga är signalarter som används av Skogsstyrelsen vid nyckelbiotopsinventering.

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

1.9 Jakt och fiske

Inom området har tidigare småviltsjakt bedrivits. Då vattenområdet i reservatet är grunt och beväxt med riklig undervattensvegetation försvårar detta möjligheten att fiska. Det är inte tillåtet att fiska under tiden 15 april – 30 juni då det råder fågelskydd (beslutat 1968-01-25).

1.10 Friluftslivet

Garnsviken genom sin närhet till Sigtuna stad har ett högt värde för friluftslivet. Här finns flera upplevelsevärden och de tydligast representerade värdena är ”utblickar och öppna landskap” och ”kulturhistoria och levande landskap”. Andra värden är att området inbjuder till fina naturvandringar året om. Fågelskådare och andra naturintresserade besöker ofta Venngarnsområdets hagar, ekbackar och strandängar. Även omgivningarna lockar många besökare, dels de som har ett allmänt natur- och kulturintresse, dels ornitologer och botanister. Vintertid är sjön ett populärt utflyktsmål bland långfärdsskridskoåkare. Fritidsfiskare besöker ibland den långa bryggan i södra delen av reservatet.

1.11 Nuvarande bebyggelse och anläggningar

Byggnader saknas. En ca 100 meter lång brygga, tillhörande Wenngarn AB, sträcker sig ut i Garnsviken strax nordost om Fiskartorpet. Bryggan är allmän och nyttjas av fiskeintresserade.

1.12 Källmaterial

Skriftliga källor.

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2007.

Artportalen www.artportalen.se

Ekologigruppen 1993, *Naturen i Stockholms län - en utflyktsguide*".

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983. *Naturvårdsprogram för Stockholms län*.

Naturvatten i Roslagen AB 2007. *Provfiske Garnsviken*

Proschwitz, von Ted, 2005. *Större agatsnäcka i Stockholms län*. Göteborgs Naturhistoriska Museum.

Proschwitz, von Ted, 1998. *Landlevande mollusker i Stockholms län*. Länsstyrelsen i Stockholm.

Sigtuna kommun, 1984. *Naturinventering i Sigtuna kommun*. Naturvårdskonsulterna i

Sigtuna kommun, 2002. *Sigtuna kommuns översiktsplan*.

Sigtuna kommun, 2007. *Sigtuna kommuns naturinventering*. Ekologigruppen AB

Sigtuna kommun, 2007. *Naturvärden i Garnsviken*. Ekologigruppen AB Sigtuna.

WRS och Vattenresurs, 2007. *Vattenplan för Garnsviken*.

Äldre lantmäterikartor, häradskarta samt ägoslagskarta med tillhörande beskrivning.

Muntliga källor:

Tore Höcking, tidigare arrendator

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

2. Plan för områdets skötsel

2.1 Övergripande mål för reservatets skötsel

Målet är att bevara ett odlingslandskap innehållande strandängar, hagmarker, träddungar samt ek- och hasselmiljöer. Strandängar och hagmarker som växt igen skall iordningställas. Detta innebär att gran som har planterats skall avverkas/gallras för att tillskapa en skogsmosaik. Rödlistade arter som är knutna till naturmiljöer ska ges goda förutsättningar att reproducera sig och leva kvar i området.

Området skall tillgängliggöras för friluftsliv. Anläggningar och information för friluftslivet skall iordningställas.

2.2 Skötselområden med bevarandemål och skötselåtgärder

Området är indelat i 3 skötselområden se skötselkarta, bilaga A.

1. Betesmark
2. Skog och mosaikskog
3. Vatten- och vassområden

För varje skötselområde har bevarandemål preciseras för att kunna planera för, följa upp och utvärdera om *gynnsamt tillstånd* har uppnåtts inom området. Gynnsamt tillstånd föreligger när de uppsatta bevarandemålen nåtts.

Skötselområde 1: Betesmark

Areal: 50.6 hektar

Beskrivning: De olika betesområdena utgörs av gräsmarker med varierande utseende. Strandängarna är på grund av senare års ohävd bitvis tuviga och beväxta med buskar. Bladvass har på senare expanderat upp på strandängen. Hagmarken har delvis växt igen under senare år och slån har brett ut sig. Gran har vandrat in på tidigare öppen mark. Ett 10-tal grova ekar finns vid Fiskartorpet. Åldern på lövträden, främst ek, asp och björk, varierar från unga träd till vissa äldre björkar. Ekarna vid Fiskartorpet, varav flera är ca 300-400 år gamla, har en diameter på uppemot 1,5 meter. Naturvärden som är knutna till ekarna är epifytiska lavar.

Bevarandevärden: Värdefulla strandängar och för rastande och häckande våtmarksfåglar. Hagmarker med inslag av skyddsvärda träd som innehåller värdefull flora och fauna. Öppen landskapsbild. Ovanliga ved- och mykhorrizabildande svampar samt insekter knutna till ek och andra ädla lövträd är höga värden som är knutna till områdets gamla lövträd.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen artrik låglandsgräsmark är 14 ha,
- arealen fuktängar med blåtåtel eller starr är ca 35 ha,
- minst 90% av arealen har väl avbetad gräsmark varje år vid vegetationsperiodens slut,

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

- igenväxningsvegetation förekommer inte,
- krontäckningen av träd- och buskar är högst 5%,
- de typiska arterna brudbröd, gullviva, prästkrage och ängsskallra har stabila populationer,
- de typiska arterna rödbena, tofsvipa och gulärla har stabila populationer,
- blå bård finns mellan betesmark och bladvass,
- älggräs och bladvass skall minska sin utbredning på strandängen.

Skötselåtgärder:

Eftersom Kalvängen, Askaräng och Askarehage delvis växt igen de senaste decennierna måste dessa iordningställas. Vatten och el måste dras fram för att få en ändamålsenlig djurhållning. Här redovisas åtgärder som måste vidtas för att bevarandemålen ska kunna uppnås:

Askarehage (1a)

Inom Askarehage tas träd- och buskar bort av igenväxningskaraktär. Träd och buskar som traditionellt har funnits i hagmarker sparas. Träd och buskar som har riklig bärproduktion gynnas generellt. Slånbuskar måste röjas då arten har expanderat kraftfullt inom området.

Föryngring av ek, björk och rönn gynnas. Däremot uppväxande sälk och asp skall hållas tillbaka så att dessa inte expanderar. Äldre bestånd av asp kan sparas, framförallt i norrlägen. Avverkningsåtgärder på bör ske på tjälad mark för att undvika körsador.

Naturvårdsinriktad betesdrift genomförs varje år. Betesdriften sker i första hand med nötkreatur, ca 1,0-1,2 nötkreatur/ha, betesperiod är normalt från 1 maj till mitten av november.

Kalvängen och Askaräng (1b)

Strandängarna betesputsas sensommar/höst. Träd och buskar av igenväxningskaraktär avverkas/röjs under höst/vinter och förs bort från samtliga strandängar. Naturvårdsinriktad betesdrift genomförs varje år. Betesdriften sker i första hand med nötkreatur, ca 1,5 nötkreatur/ha, betesperiod är normalt från 1 maj till mitten av november.. När strandängarna har iordningsställts kan fler nötkreatur behövas eftersom gräsproduktionen ökar i mängd. Viktig att dialog sker med djurhållare gällande djurhållning och antalet betesdjur. Borttagande av igenväxningsvegetation – årssly – sker varje år. Årligt underhåll av stängsel och grindar samt stättor.

Anm: På Kalvängen och Askarängen kan ängsslåtter och efterföljande efterbete bli aktuellt. För att starta upp med en sådan hävd är det nödvändigt att stängsla in en eller flera fällor. Jämfört med strandängsbete bedöms ängsslåtter ge lika stor naturvårdsnytta.

Ädellövskog vid Fiskartorpet (1c)

Träd och buskar som har riklig bärproduktion gynnas generellt. Hasseln vårdas så att den kan bibehålla sin karaktär. Samtliga skyddsvärda ekar vårdas. Föryngring av ek, ask, hassel och en gynnas. Uppväxande sälk, klippal och asp hålls efter så att

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

dessas inte expanderar. Grova grenar (från de skyddsvärda ekarna) som faller till marken kan kvarlämnas och läggas i anslutning trädets, till gagn för vedlevande insekter. Ädla lövträd ska bli kvar i området som lågor om de faller omkull. Markskador får inte ske i samband med avverknings- och röjningsåtgärder. Årligt underhåll av stängsel och grindar samt stättor.

Betesdriften sker i första hand med nötkreatur eller får, ca 1,5 nötkreatur/ha eller 3 tackor med lamm/ha, betesperiod är normalt från slutet av maj till mitten av november (betestryck och betesperiod regleras i särskilt avtal med djurhållare). Då särskilt hassel, jätteekarna och dess föryngring är viktig, är det angeläget att betesdjuren inte skada barken på ek och hassel.

Skötselområde 2: Skog och mosaikskog

Areal: 14.6 hektar

Beskrivning: Skogen i de olika skötselområdena är huvudsakligen ung, med undantag av en del äldre tallar och granar. Äldre ekar och björkar finns därutöver. Yngre bestånd av asp, rönn sälg, fågelbär finns även i området. Granen är huvudsakligen planterad.

Bevarandevärden: Värdefull miljö för fåglar och växter.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen blandskogen inom Askarehage är 14.6 hektar,
- lövträd ska ha goda förutsättningar att åldras till grova träd,
- träd som faller omkull tas som regel bort. I vissa fall kan träd lämnas kvar om dessa inte utgör hinder för betesdriften eller det rörliga friluftslivet.

Skötselåtgärder:

Områdena betas. Röjningar och avverkningar kommer att bli aktuellt inom de skogsdungar som finns inom reservatet, bland annat för att kunna genomföra planerad betesdrift. Gran i åldern 30-50 år (planterad) kommer allteftersom gallras/avverkas (rastrerad på kartan). Grupper av lövträd ska gallras så att t.ex. grova ekar kan erhållas på sikt. Aspdungar gallras så att grov asp kan utvecklas.

Skötselområde 3: Vatten och vassområden

Areal: 32 ha

Beskrivning: Bladvassen bildar bälten som är ca 75-100 meter breda från strandängen och ut mot Garnsvikens öppna vatten. Bladvass har på senare expanderat upp på strandängen. Vattnet ugörs av öppet vatten som är beväxt med vattenvegetation. Vattendjupet är omkring 10-20 dm.

Bevarandevärden: Viktiga våtmarksområden för rastande och häckande fåglar.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

- Arealen vatten och bladvass inom områdena är 32 ha,
- blå bård finns mellan betesmark och bladvassområden,
- de typiska arterna brun kärrhök och rördrom har stabila förekomster,
- utbredningen av de typiska undervattensväxter får inte minska,
- siktdjupet i Garnsviken ska inte försämrast,
- bladvassen får inte tillåtas öka sin utbredning,
- Garnsviken ska förbli måttligt störd av båttrafik så att inte förhållandena för undervattensvegetationen försämrast,
- igenväxningsvegetation, som oönskade buskar, bladvass etc, som uppkommit genom för svag hävd, får inte förekomma.

Skötselåtgärder:

Inom skötselområdet kommer betesputsningar och vassfräsningar att äga rum i syfte att få tillbaka en större vattenspegel. Den blå bården är viktig för den biologiska mångfalden och kommer löpande underhållas. Siktgator tillskapas i anslutning till fågeltorn/plattform. Träd och buskar, främst klipbal och salix-buskar som växer på oönskade platser i bladvassen avverkas/röjs och tas bort. I vattenområdet kan det bli aktuellt att anlägga häckningsholmar.

2.3 Tillgänglighet, anordningar för besökare

Reservatet skall vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättens principer, men med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna.

Bevarandemål:

- Informationsskylt vid p-platser, i anslutning till reservatsgräns, samt vid Fiskartorpet,
- det finns två p-platser, varav en är avsedd för de med funktionshinder,
- det finns en ca 2,5 kilometer väl underhållen naturstig/spång i området,
- det finns en ramp anpassad för funktionshindrade, som leder till plattformen vid Fiskartorpsberget,
- det finns ett fågeltorn,
- "Långa bryggan" är väl underhållen.

Skötselåtgärder för friluftslivet:

1. Parkeringsplatser skall anläggas vid reservatsgränsen i sydväst, samt en mindre p-plats (2 bilar) vid Fiskartorpet, avsedd för besökare med funktionshinder,
2. Från p-plats utgår naturstigar/spång som leder in i området. Ett fågeltorn/plattform anläggs på lämplig plats. Se skötselkarta där stigar, fågeltorn/plattform visar en preliminär sträckning/placering.
3. Informationsskyltar tas fram och placeras på minst tre platser.
4. "Långa bryggan" underhålls tills vidare av Wenngarns förvaltning AB.

2.4 Informationsskyltar och utmärkning av reservatets gräns

Informationsskyltar framställs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Reservatets gränser skall märkas ut av reservatsförvaltaren enligt svensk standard (SIS 15 03 22) och

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

Naturvårdsverkets anvisningar. Informationsskyltar om naturreservatet skall finnas på lämpliga platser, se skötselkarta.

2.5 Miljöanpassning av förvaltningen av naturreservatet

Förslag, beslut och åtgärder inom förvaltningen av naturreservat som kan påverka miljö och resurshushållning, skall medverka till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Miljöanpassning av förvaltningen av området kan t.ex. ske genom följande åtgärder:

- använd alkylatbensin till motorsågar, slåttermaskiner etc,
- minimera transporter och elförbrukning, använd aldrig engångsmaterial om alternativ finns,

2.6 Jakt och fiske

Är förbehållen jakträttsinnehavarna (Sigtuna kommun). Jakt inom reservatet är förbjudet med undantag av skyddsjakt. Arter som kan behöva jagas i syfte att uppnå syftet med reservatet är mink och vildsvin. Uttransporten skall göras så att minsta möjliga skada uppstår på mark och vegetation.

I enskilt vatten är handredskapsfisket tillåtet för alla s.k. fritt handredskapsfiske. Fiskemetoden får dock inte kräva användning av båt, vilket innebär att dragrodd och trollingfiske inte ingår i det fria handredskapsfisket. Fisket får inte heller vara angeldonsfiske. Fiske är inte tillåtet under den tid som fågelskydd gäller, 1/4-15/7.

2.7 Uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren svarar för dokumentation av vilka skötselåtgärder som genomförts och när de genomförts under året.

2.8 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

En viss dokumentation har gjorts av naturvärden inom reservatet. Reservatet kan komma att behöva dokumenteras ytterligare genom inventeringar. Resultat av sådana undersökningar kan ligga till grund för skötselåtgärder i kommande revidering av skötselplanen. Utförda skötselåtgärder dokumenteras årligen av förvaltaren.

Uppföljning av genomförda skötselåtgärder

Kommunen ansvarar för dokumentation och uppföljning av genomförda skötselåtgärder.

Sigtuna kommun svarar för årlig för uppföljning av bevarandemål för:

- P-plats, informationsskyltar.
- Naturstigar, "Långa bryggan", fågeltorn/plattform.
- Igenväxningsvegetation och kvarstående vegetationsmängd i ängar, betesmarker och vid landskapselement.

2.9 Naturvårdsförvaltning och skötselråd

Förvaltare för naturreservatet är Sigtuna kommun. Förvaltaren har ansvar för att genomföra åtgärder enligt fastställd skötselplan.

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

2.10 Tillsyn

Sigtuna kommunen skall utöva tillsyn över området.

2.11 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselområde	Skötselåtgärd m.m.	Tidpunkt	Utförare
1 Betesmark	Initial avverkning/röjning av träd och buskar.	2009-2011	Sigtuna kommun
	Löpande betesputsning vid behov.	Årligen	Arrendator
	Löpande årligt bete och röjning av årssly.	Årligen	Arrendator. Röjning utförs både av arrendator och kommunen.
2. Skog och mosaikskog	Initial avverkning/röjning av träd och buskar.	2009-2011	Sigtuna kommun
	Löpande årligt bete och röjning av årssly.	Årligen	Arrendator. Röjning utförs både av arrendator och kommunen.
	Träd/buskar gallras/röjs.	2011	Sigtuna kommun
3. Vatten och bladvass-områden	Fräsning av bladvass	2009-2011	Sigtuna kommun
Friluftslivsanläggningar	Fågeltorn/plattform, stigar/spång, p-plats.	2009	Sigtuna kommun
Friluftslivsanläggningar	"Långa bryggan"	Underhålls löpande.	Wenngans förvaltnings AB
Informationsmaterial	Infoskyltar	2009	Sigtuna kommun

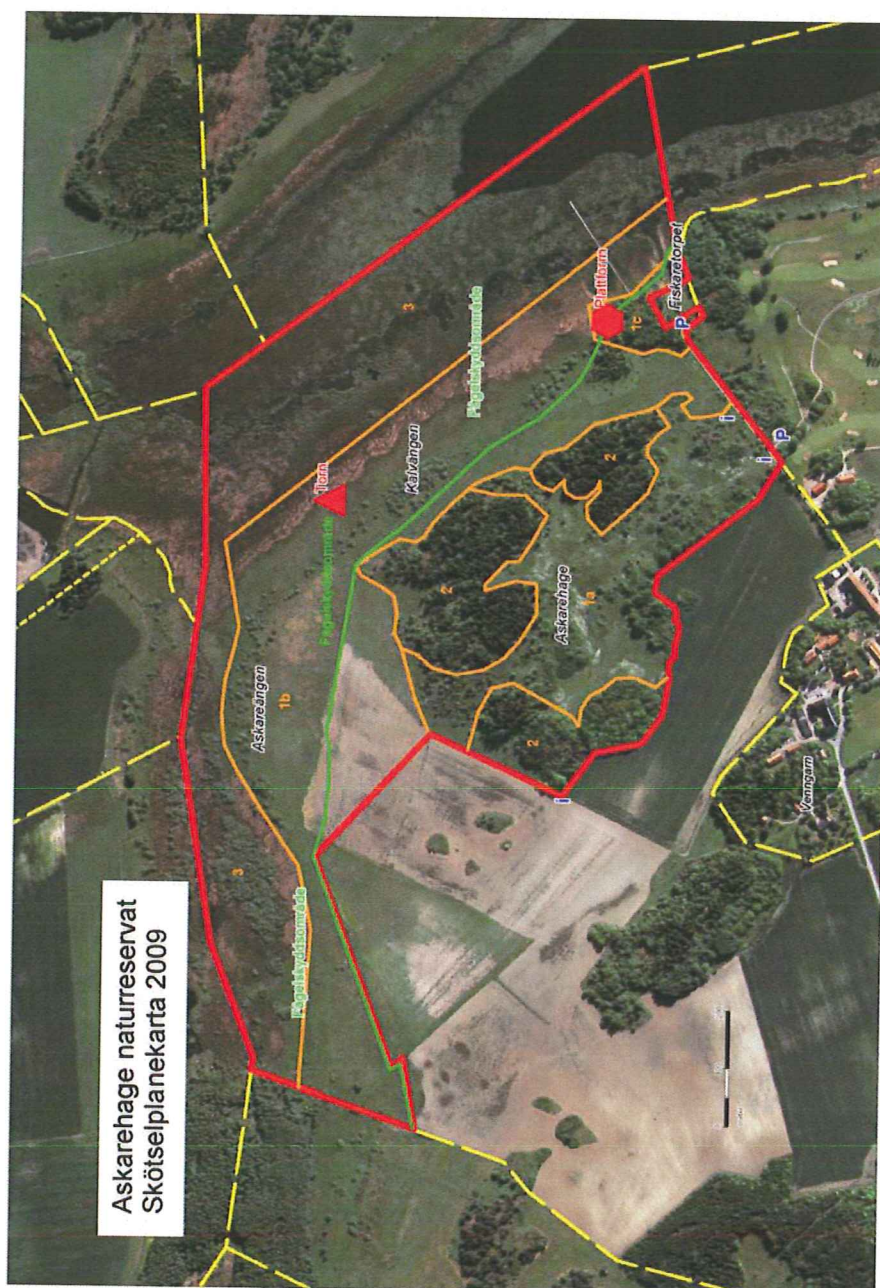
Bilagor

A. Skötselkarta med reservatsgräns och skötselområden.

B. Begrepp och förkortningar som används i skötselplanen

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

Bilaga A. Skötselkarta med reservatsgräns och skötselområden.

SKÖTSELPLAN ASKAREHAGE

Bilaga B. Begrepp och förkortningar som används i skötselplanen

Nedan följer definitioner av vissa begrepp som används i samband med områdesskydd och skötsel av skyddade områden enligt miljöbalken och förordningen om områdesskydd (FOM).

Bevarandemål – anger den kvalitet och kvantitet som ett bevarandevärde ska ha för att gynnsamt tillstånd ska anses föreligga. Bevarandemålen ska vara relevanta, realistiska, preciserade i tid och rum samt mätbara.

Förvaltare – den som har huvudansvaret för upphandling och genomförande av de skötselåtgärder som framgår av skötselplanen. Syftet med att ha en förvaltare är att sakägare och allmänhet ska veta vem som är ansvarig för de aktuella åtgärderna.

Gynnsamt tillstånd - Gynnsamt tillstånd föreligger i ett område när de uppsatta bevarandemålen nåts. Begreppet används på objektnivå, medan begreppet ”Gynnsam bevarandestatus” är tillämbart på biogeografisk nivå.

Markslag – ett område mark med över tiden likartad markanvändning. I detta sammanhang skiljer vi på markslagen jordbruksmark (fördelat på åker, äng, naturbetesmark och kultiverad betesmark), skogsmark (fördelat på skog med begränsad skötsel, fri utveckling eller plockhuggning), våtmark (som inte är jordbruksmark eller skog), vatten (marina och limniska) och fjäll.

Naturreservat – ett mark- eller vattenområde som skyddats enligt 7 kap 4 § Miljöbalken i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet eller skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer.

Skötselområde – en eller flera geografiskt avgränsade ytor som tillsammans i en skötselplan ska ha likartad skötsel. En underindelning av skötselområden kan göras.

Skötselplan – långsiktig plan för skötsel av ett skyddat område, där planen innehåller preciserade bevarandevärden, bevarandemål, skötselåtgärder samt rutiner för dokumentation och uppföljning.

Typiska arter - arter som är typiskt förekommande i vissa naturtyper och som är lämpliga indikatorer på naturtypens bevarandestatus.

Uppföljning - ger svar på frågan om uppställda bevarandemål har uppnåtts för berört naturreservat. Uppföljning av naturreservat förutsätter att preciserade bevarandemål har lagts fast för de bevarandevärden som ska bevaras i det skyddade området.

Äldre markanvändning – den skötsel som tillämpades före den storskaliga introduktionen av konstgödselanvändning på 1950-talet på jordbruksmark och före den storskaliga introduktionen av traktthyggesbruk på skogsmark på 1950-talet.